

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Certitudine Morali Quam habere debet Confessarius de dispositione Poenitentis, ut eum sepositâ justâ necessitate licitè absolvat

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1685?]

Conclusio Octava. Dum adest justa necessitas, Confessarius licitè absolvit Poenitentem dubiè dispositum; adeoque illum, de cujus bona dispositione non habet certitudinem moralem.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10951917-8

„ quamdiu à corporis & sanguinis Christi communione suspendit. Repugnare enim tibi
 „ videtur, dissentire sententiam capitis & corporis, ut quos caput, id est Christus, ce-
 „ leriter à peccato liberat, eos corpus Christi, id est Ecclesia, sub pœna peccati diu
 „ ligatos retineat. Quæ quæstio facile solvitur, si interni judicis animadversio, & humanæ
 „ fragilitatis consideratio diligentius attendatur. Cum enim criminalis culpa delinquentem
 „ separet à capite & à corpore, rationis ordo hoc exigit, ut internus judex tanto remittat
 „ celerius, quanto solus magis videt interiùs: judex verò qui tantum videt in facie, usque
 „ adeò delinquentes sub peccati pœnâ detineat, donec per manifestum pœnitentiæ fru-
 „ ctum, qui sit pœnitentis affectus intelligat. Per internum enim gemitum satisficit in-
 „ terno judici; & idcirco indilata datur ab eo peccati remissio, cui manifesta est interna
 „ conversio. Ecclesia verò, quia occulta cordis ignorat, non solvit ligatum, licet susci-
 „ tatum nisi de monumento elatum, id est publicâ satisfactione purgatum. Hinc est
 „ quòd Ecclesia sua crimina confitentes à Sacramentorum communione suspendit, & in
 „ cinere & cilicio positos ab introitu Ecclesiarum statuto tempore excludit: ut per hoc
 „ experiatur, si jam sunt intris vivificati, cum fuerint longa pœnitentiæ maceratione
 „ probati. „

Observet hinc Lector: quod Canones isti Pœnitentiales, quorum occasione hæc pronun-
 ciata sunt à S. Ivone, usque ad tempora ejus (vixit autem sæculo 11.) notabilem adhuc
 retinuerint vigorem. Quod etiam clarum est ex verbis S. Petri Damiani: *Quis tam hebes*
(ait ille in Gomorrhiano) quis tam insanus reperiri valeat, qui duorum annorum pœnitentiam de-
prehensio in fornicatione Presbytero idoneam credat? Si quis enim quantulumcumque scientiam Ca-
nonica auctoritatis vel summatenus attingit, ut districtiora judicia taceamus, quod lapsio in forni-
sationem Presbytero, saltem 10. annorum pœnitentia decernatur, patenter agnoscit.

Deindè Lector observet: quod 11. illis sæculis non fuerit opus occasione pœnitentium,
 circa quos ejusmodi Canones tantum adhuc retinebant rigorem, mentionem facere certi-
 tudinis moralis, quam de eorum dispositione oportuerit habere priusquam absolventur:
 quandoquidem, ut jam ante dictum, diuturnæ illæ pœnitentiæ Canonum, si ritè perage-
 bantur, sat certo probarent internam pœnitentium dispositionem. Ubi vero, mitigatis non
 una occasione pœnitentiæ Canonibus, non amplius potuit hæc ratione haberi certitudo
 moralis de bonâ pœnitentium dispositione; alio medio ad certitudinem illam perveniend-
 dum fuit: illud autem est, ut, conformiter ad verba S. Caroli ante citata loquor, differ-
 ratur Absolutio illis, qui quantumvis dicant se ritè dispositos esse, nihilominus à Confessa-
 sio judicantur probabiliter non esse dispositi.

CONCLUSIO OCTAVA.

Dum adest justa necessitas, Confessarius licitè absolvit Pœnitentem dubiè dispo-
 situm; adeoque illum, de cujus bona dispositione non habet certi-
 tudinem moralem.

§. 1.

Describitur generatim justa necessitas absolvendi dubiè dispositum.

Sicut necessitas aliquando est minor, aliquando est major; ita magna quoque reperitur
 varietas circa dubiè dispositos, dum eorum alii longè minora, alii multò majora pœni-
 tentiæ signa edunt. In hac signorum varietate servanda mihi apparet hujusmodi regula:
 requiritur semper debita proportio inter signa pœnitentiæ & ipsam necessitatem; ita
 quidem ut quantò minor est absolvendi necessitas, tantò majora pœnitentiæ signa requi-
 rantur; & quòd necessitas absolvendi est major, eò minora pœnitentiæ signa sufficiant:
 ubi

ubi verò necessitas est maxima ut in homine jamjam expiraturò, sufficiant signa pœnitentiæ minima, si tamen dum Christianè vixit & ea dare nequit, requirantur ulla.

Porrò quod ob necessitatem licitè absolvantur aliqui alias necdum absolvendi, in ipsâ naturâ rei fundatum est. Hinc etiam vigente rigore Canonum pœnitentialium, leguntur aliqui imminente mortis periculo fuisse reconciliati, necdum completâ pœnitentiâ Canonum.

§. 2.

Ante dicta justa necessitas imprimis potest habere locum ex parte ipsius Pœnitentis.

Quod ob necessitatem quæ se teneat ex parte Pœnitentis, possit quis dubiè dispositum licitè absolvere, utcumque patet ex iis quæ anteriori §. dicta sunt: nunc addimus, quod illa necessitas non tantùm in ægrotis, sed etiam in sanis possit habere locum: ut v. g. in Militibus, quibus imminet in dies singulos necessitas fortassis congregandi cum hoste: hac necessitate minor est illa in qua solent esse Milites qui tempore belli sunt in præfidiis hosti utcumque obnoxii; sicuti longè major est illa, in qua existunt Milites dum in acie stant parati ad prælium. Reperitur etiam aliqua necessitas in iis qui periculosa itinera ex necessitate suscipiunt vel longa, ad ea nimirùm loca, ubi oportunum non erit cum meliori dispositione Absolutionem suscipere. Videtur etiam necessitas aliqua esse in illis, senibus præcipuè, deinde pueris, in quibus duo hæc *junctim* obtinent, primum, quod notabili tempore vitam egerint immunem à mortalibus; nisi quod dubium maneat, an habeant amorem Dei prædominantem: secundum, quod per frequentes dilationes Absolutionis non potuerit, nec spes sit, ut adhuc, nisi nimitum differatur, possit dubium illud tolli, potissimum si insuper accedat quod ulteriorem dilationem invitè admittent. Hoc enim postremum etiam mereri suam considerationem patet ex incommodis, quæ nata sunt sequi dum pœnitentes à bono Confessario malè, ut putant, habiti, ad laxiorem aliquem confugiunt. Non diffitemur quin & aliæ necessitates tenentes se ex parte Pœnitentis possint tum in hoc, tum in alio hominum genere habere locum: quandoquidem dilatio Absolutionis possit in certis circumstantiis ob plures alias rationes quas hic exprimere non vacat, malum aliquod spirituale vel notabile ejus periculum derivare in hunc Pœnitentem, vel etiam in alios, ob horum cum illo connexionem.

Porrò uti necessitates jam expressæ vel insinuatæ non omnes sunt æquales, sed aliæ majores, aliæ minores; ita quoque non omnes dubiè dispositi in iisdem necessitatibus licitè absolvuntur: sed prout ante dictum est, quo major est necessitas, eò minora pœnitentiæ signa requiruntur, ut dubiè dispositi licitè absolvantur; & quo minor est necessitas, eò majora signa pœnitentiæ requiruntur. A pari dicendum: ubi plures necessitates simul concurrunt, minora pœnitentiæ signa requiruntur; & ubi pauciores, illic plura requiruntur. Frustraneum est hic repetere, quia jam satis dictum est, hæc intelligi de dubiè dispositis; item intelligi ut licitè, non ut validè absolvantur.

§. 3.

Ista necessitas potest etiam locum habere ex parte Confessarii, item Loci, & Temporis quibus officio suo fungitur.

Ex dictis sub finem anterioris §. confectarium est: quod ad mensurandam necessitatem de qua hic agimus, ponderanda sint illa omnia, ex quibus fit ut dilatio Absolutionis adferat malum aliquod animabus aut ejus periculum; quale non rarò, cæteris paribus, magis imminet, dum ille qui Absolutionem differt ex officio tenetur Sacramenta his determinatè personis administrare, quam dum sine ejusmodi obligatione Confessiones audit.

Sicuti

Sicuti istud fit ex parte hujusmodi Confessarii, ita quoque non raro ex parte loci aut temporis. Ex parte loci quidem, dum in illâ Parochiâ aut Diocesi dilatio Absolutionis nunquam visa, aut fortassis ne audita quidem, vel saltem hæcenus paucis aut nulli persuasa fuit. Ex parte temporis idem fiet, si Confessarius recenter isthic cœperit confessiones audire; ita ut parum aut nihil autoritatis circa officium Confessarii hæcenus habeat. Cæteris namque paribus facilius admittitur dilatio Absolutionis dum Confessarius magnam autoritatem obtinuit, quam si hæcenus nullam habeat: sicuti Confessarius etiam primum incipiens, ubi cætera rursus sunt paria, facilius Absolutionem differre potest eo loco ubi dilatio jam est usu recepta, quam illic, ubi inusitata. Quæ tum hoc, tum anteriori §. diximus, non sic intelligenda sunt quasi Pœnitentibus in aliquâ necessitate constitutis, dum sunt dubiè dispositi, nunquam sit differenda Absolutio; quasi item dubiè dispositis nunquam Absolutionem differre deberent Pastores, aut alii qui ex officio confessiones audire tenentur; quasi etiam nunquam differri deberet eo loco ubi dilatio Absolutionis hæcenus non est visa; quasi denique qui primum incipiunt audire confessiones, non deberent etiam tunc Absolutionem aliquibus differre: sed quod illorum quodlibet aliquid faciat ad necessitatem jam sæpius expressam. Ita ut hic Pœnitens ex. gr. ægrotus licet absolvatur cum quâdam notitiâ quam habet Confessarius de ejus dispositione, cum quâ notitiâ Confessarius illicitè absolveret Pœnitentem sanum. Similiter dicendum quandoque fieri posse à Confessario qui est Pastor; & non ab illo qui est Canonicus, puta talis; qui non audit horum determinatè confessiones ex officio. Pariter intelligenda sunt quæ diximus de loco & tempore. Porrò ad discernendas multiplices illas absolvendi necessitates variorumque earum gradus, quis erit idoneus, nisi qui per assiduum mortificationis studium cor suum expurgaverit à concupiscentiis excœcantibus; & præter scientiam ex Scripturâ & Traditione aut etiam Scholasticâ haustram, assiduis & inenarrabilibus orationis gemitibus super se attraxerit divinam illam unctionem, quæ docet nos de omnibus? Ad hæc ex illâ ipsâ unctione illud insuper emolumenti consequetur, quod exhortationibus suis ad maturiorem conversionem Pœnitentes suos poterit facilius perducere; aut ubi necdum perduxerit, efficacius persuadere ut Absolutionis dilationem libenti animo acceptent.

§. 4.

Quædam observanda, ne doctrina jam tradita de necessitate ob quam liceat absolvere, &c. nimium extendatur.

DICTUM est §. 2. fieri posse ex parte Pœnitentis, Confessarii, Loci & Temporis, ut adsit necessitas quædam ob quam liceat quandoque absolvere dubiè dispositum. Ut autem hæc doctrina non arripiatur in perniciosam aliquam laxitatem, hoc §. ostendendum censuimus, quænam observanda sint ne istud fiat, sive necessitatem ubi non est prætexendo, sive majorem, quam reverà est, interpretando.

Antè omnia cavendum, ne ob necessitates tenentes se ex parte Confessarii, Temporis aut loci absolvantur Consuetudinarii in peccato mortali, ne ignorantes necessaria, ne in occasione peccati mortalis morale ejus periculum adferente hærentes, ne salutis suæ incurri, ne contrà obligationem statûs sui vel officii graviter delinquere soliti & similes: cavendum, inquam, ne illi ob dictas necessitates tenentes se ex parte Confessarii Loci aut Temporis idcirco sine prævia mutatione vitæ putentur posse absolvi, quia ob quandam necessitatem tenentem se ex parte Pœnitentis, v. gr. imminente periculo mortis, licet absolvuntur.

2. Cavendum, ne necessitas putetur esse æqualis in iis, de quibus speratur melior dispositio in futurum, æquè ac in iis de quibus timetur pejor dispositio in futurum. Non dicimus

dicimus ideò , in istis nullam sed cæteris paribus esse minorem necessitatem v. g. in pueris pro ut ante , quàm in istis Senibus quorum dispositio ibidem descripta est.

3. Cavendum , ne Confessarius , qui est Pastor , aut aliter ex officio obligatus erga hos peculiariter Pœnitentes , quia ob dictas necessitates tenentes se ex parte *Confessarii* potest quosdam dubiè dispositos (quos non potest alius) absolvere : cavendum inquam , ne propterea licitum putet suos relinquere in tali dispositione dubia : sed per suas orationes , vitæ suæ probitatem , exhortationes suas , &c. adlaborare debet , ut ad certitudinem moralem ante descriptam quantum fieri potest accedatur.

4. Similis cautela adhibenda & labor impendendus ab iis Cōfessariis qui ob præfatas necessitates tenentes se ex parte *loci & temporis* possunt quosdam dubiè dispositos absolvere. Specialiter etiam circa has *loci & temporis* necessitates observandum quod vel illæ necessitates diminuentur , vel Confessarius non omninò implebit officium suum.

5. Denique cavendum ne , dum adest justa necessitas absolvendi dubiè dispositum , credatur illicò debere adeste justa necessitas , ut idem ille dubiè dispositus , ad sacram Communionem à Confessario mittatur : solet enim esse major necessitas Absolutionis , quàm sacra Communionis ; & quamvis par esset utriusque , fore tamen eo titulo inter hæc disparitas quod longè magis inordinatum fit , ut sine dispositione coram Deo requisita , recipiatur *Sacra Communio* , quàm ut *Absolutio*.

CONCLUSIO NONA.

Lectori expendendum relinquimus, an sæpè dictus PROFESSOR ELOQUENTIÆ doctrinam Methodi de Certitudine Morali meritò tot invektivis impetierit.

EX his judicet æquus Lector , jurène an injurià sæpè citatus ELOQUENTIA PROFESSOR hanc doctrinam de certitudine morali in *Methodo* expressam , tam acerbis invektivis exagitaverit , asserendo eam esse *Sacramenti eversivam* , *Confessariorum & Pœnitentium carnificinam*. Neque movere quemquam debet , quod de Illust. nostro Archiepisc. Lovanii ante annos aliquot sparsum memorat FIDELIS RELATOR , quod nimirum *Methodum indilatè esset proscripturus* , propter assertum in illa , ut ait FIDELIS RELATOR Moralis certitudinis necessitatem. Siquidem apertè profiteor , ac toti mundo declaro me paratissimum esse non solum illam doctrinam de *certitudine Morali* , sed & alia omnia , quæ unquam docui , subicere judicio ac Censuræ Illustrissimi Domini Archiepiscopi nostri : & ipsum ELOQUENTIA PROFESSOREM peramanter invito , ut similiter suam in nos accusationem apudeundem instituat.

Quam parum etiam FIDELIEM RELATOREM adjuvet Illust. D. Internuncii auctoritas , etsi confidenter dicat , quod hic contra *Methodi* doctrinam *pro univere suo alias querelas moverit* , abundè colligitur ex eo , quod post examinatam Romæ *Methodi* doctrinam , jussu SS. D. Innoc. XI. Lovanium profectus , idem Illust. significaverit quod sua Sanctitas magnam haberet , absit jactantia , de Authore *Methodi* existimationem , & pariter de Authoris illius doctrina. Hæc in veritatis ac justitiæ defensionem hic referre cogimur : & ne quis forte hac in parte nobis minus credendum existimet , adjungimus ejusdem Illust. D. Epistolam , quam hæc super re dedit ad Dominum CARNEO tunc temporis Excellentissimi D. Gubernatoris Belgii Secretarium.

Lectro